

Интервју

Проф. др Жељко Камберовић

Технолошко-металуршки факултет, Универзитет у Београду

Технолошко-металуршки факултет поднео највећи број патентних пријава у 2016. год.

Да ли сматрате да је овај резултат исход већих активности у области иновација или примена политике интелектуалне својине (ИС)?

Посматрајући ТМФ и Иновациони центар као целину, може се потврдити извршност у научним истраживањима, док број радова у утицајним часописима, као и осталих публикација евидентно расте. Цитираност је значајна, а Хиршов индекс постаје мерило утицајности научника. Када је релевантност научних истраживања у питању, пажљиво се анализирају могућности унапређења по свим кључним индикаторима успешности. Постоји више разлога за повећање броја патентних пријава; кључни су везани за промену политике иновационе делатности кроз подизање квалитета и увођење стандарда у пословању. Учесће у пројекту „Мрежа технолошких брокера“ и наставак активности кроз интерно мапирање иновационог потенцијала дало је добру основу за сагледавање могућности за комерцијализацију знања. Сваке године подстичемо истраживаче за учешће на Такмичењу за најбољу технолошку иновацију, подржавамо запослене у писању патентних пријава, а уводи се и нови Правилник о заштити ИС. Континуирано сарађујемо са Центром за трансфер технологија БУ, Фондом за иновациону делатност и Заводом за ИС.

Да ли сматрате да ће се правилник о вредновању научно-истраживачког рада МНТР из 2016. године

одразити на већи број подношења патентних пријава са академских институција?

Систем није уређен до краја, стало се на Акционом плану за примену стратегије и конкретизовању међуресурсног деловања. Наше тржиште за технолошку ИС је скромно, те је излазак на међународни ниво неминован. За ове акције потребна је структурно-финансијска подршка државних институција. Интерно покушавамо да охрабriamo истраживаче да недостатак интереса и потенцијности у инвестицијама у иновације на домаћем тржишту превазиђу регионалним деловањем.

Као директор Иновационог центра, колико учите на истраживаче који раде на пројектима да воде рачуна о патентној заштити?

Стварање резултата из области иновационе делатности је примарна активност и обавеза сваког истраживача дефинисана уговором о раду. Покушавамо да охрабriamo све акције које воде на стварању патента, од добрих резултата у синтези, па до формирања спин-оф компанија. Уводимо стандарде у пословању и правно-формално регулишемо приходавање од комерцијализације знања и нарочито продаје права на ИС. Будућност видимо у сарадњи са свим релевантним чиниоцима иновационог система, активној промоцији новог стратешког управљања кроз програм рада усаглашен са важећом Стратегијом научног и технолошког развоја.

Да ли ТМФ подноси пријаве за решења која се примењују у сарадњи са привредом?

Сарадња са привредом се одвија солидно, што се види и кроз број нових техничких решења примењених на међународном и националном нивоу у претходних 6 година. Проблем постоји у раду матичних научних одбора, недостатку прецизних упустава, формирању листе експерата и неефикасности када су техничка решења у питању. Наше исходиште у трансферу знања и технологија видимо кроз нове инфраструктурне пројекте, нпр. формирање технолошког хаба и иновационог спин-оф центра. Претходно се морају обезбедити услови да запослени иноватори направе производ у сигурном пословном окружењу, комерцијализују своје истраживање и део прихода оставе буџету РС.

Даниела Златић-Шутић, руководилац Центра за едукацију и информисање
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Пројекат VIP4SME

Мала и средња предузећа (МСП) се суочавају са препрекама у коришћењу своје економске снаге на основу интелектуалне својине (ИС) у процесу улагања у нове технологије и иновативне производе. Да би изабрале најефикасније стратегије заштите за своја интелектуална добра, МСП морају да имају добар ниво знања о начинима заштите својих иновација, користи која из тога произилази, и неопходним поступцима. Недостатак информација и мера подршке које се односе на управљање правима ИС могу проузроковати застој у расту и позиционирању МСП на тржишту.

Главни циљ пројекта у HORIZON2020 програму под називом „Вредност интелектуалне својине за МСП (VIP4SME)“, који се финансира средствима Европске комисије, је одржива подршка за МСП у пословању које се базира на интелектуалној својини. VIP4SME

помаже предузећима да препознају вредност сопствене интелектуалне својине кроз дефинисање стратегије и управљања, које им омогућавају да боље користе и комерцијализују интелектуална добра. Са општег становишта пројекат доприноси европским иницијативама за повећање иновационог капацитета у малим и средњим предузећима, а самим тим и за повећање конкурентности.

Пројекат доноси вредне алате за побољшање експертизе предузећа у области интелектуалне својине. „IP Toolbox“, као скуп практичних алата, доноси решења за боље управљање и експлоатацију иновативног капитала. Имплементацијом квалитетних обука и услуга, предузећа могу да стекну специфична знања и способности о интелектуалној својини у пракси. Ширење информација о коришћењу интелектуалних добара у пословању, национални и регионални догађаји за МСП организовани у сарадњи са

организацијама за подршку привреди, као и специфичне публикације, помажу предузећима да стекну знања о интелектуалној својини. За потребе информисања и ширења знања о интелектуалној својини користи се портал www.innovaccess.eu који је развијен као европска мрежа националних завода за интелектуалну својину и представља вебсајт VIP4SME пројекта. Завод за интелектуалну својину РС је један од 18 чланова конзорцијума националних завода за интелектуалну својину и организација за подршку привреди на пројекту VIP4SME, а на њему су као трећи партнери укључене још 34 организације из укупно 30 земаља, пре свега из Европе, као и из неколико земаља из Азије и Африке. Завод већ спроводи активности у оквиру пројекта кроз одржавање семинара и имплементацију подршке у виду услуга 1:1 за привредне субјекте. Контакт мејл за информације и слање захтева од стране организација за подршку привреди и предузећа је: info.EIC@zis.gov.rs.

Милорад Стевановић, менаџер маркетинга
VINEX GROZD DOO

VINEX и заштита интелектуалне својине

Предузеће VINEX свој пут започело је у Ужицу 1999. године, најпре као мала занатско-трговинска радња са озбиљним односом према послу у области производње и дистрибуције вина и других алкохолних пића, са амбицијама и плановима за стални раст.

Та амбиција и потреба да се прошире капацитети за производњу вина, довели су 2008. године до куповине подрума вина „Полет“ у Белишићу код Рековца. После изградње потпуно новог погона за флаширање и складиштење, као и комплетне грађевинске и инфраструктурне реконструкције винског подрума, уз стални напредак на пољу пласмана готових производа на тржишту, уследило је подизање сопствених засада винограда на површини од близу 13 хектара. Уз константно добру и успешну сарадњу са виноградарима из Левачког краја, успостављена је и изузетна сарадња са локалном самоуправом, где се VINEX испољио као друштвено одговорна компанија која учествује у свим важнијим акцијама од ширег друштвеног значаја.

Раст производње вина, воћних ракија и горког ликера пелинковца, условио је и потребу за проширењем тржишта, па се тако данас, осим на територији

целе Србије, производи фирме VINEX са успехом пласирају на тржиште Босне и Херцеговине, Црне Горе, Руске Федерације, па чак и далеке Аустралије. У саму куповину земљишта уложено је око 120.000 евра, а у реконструкцију још 100.000 евра. Одмах потом следи и набавка прикладног материјала, матичног стада расних јуница, у вредности од 210.000 евра.

Међутим, развој од самосталне занатско-трговинске радње до предузећа које тргује у међународним размерама, није пратио и развој свести о важности

заштите интелектуалне својине. Ипак, контакти са Заводом за интелектуалну својину Републике Србије и веома јасна и прецизна презентација њихових представника у самој фирми у оквиру услуге Дијагностике интелектуалне својине снажно покреће промене на том пољу. Некако у исто време појављују се све озбиљнији купци из иностранства који у сам врх листе питања која постављају приликом посете предузећу стављају питања о заштити имена, жига, индустријског дизајна, итд.

VINEX данас има покренуте поступке за заштиту имена одређених производа као и индустријског дизајна паковања, што му даје додатну предност на домаћем, а посебно на иностраном тржишту. ■

Мирјана Јелић, помоћник директора
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Наши проналазачи у такмичењу за најбољег проналазача Европе

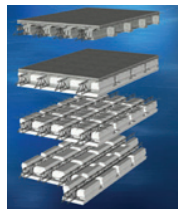
Од 2010. године, од када је Република Србија постала чланица Европске патентне организације, Завод за интелектуалну својину подржава домаће проналазаче са проналасцима за које је остварена заштита европским патентом на конкурс за најбољег проналазача Европе под називом European Inventor Award. Тако је у октобру прошле године Европски завод за патенте, који организује ово такмичење, прихватио номинације Завода за интелектуалну својину за три домаћа проналазача у три категорије такмичења за награду за 2017. годину, јер њихови проналасци доприносе квалитету живота и енергетској ефикасности.

У категорији такмичења за мала и средња предузећа, препоручен је Стеван Оберкнежев, оснивач и власник фирме HPS HIO-protection system d.o.o. из Новог Сада, јер је развио и са два европска патента заштитио јединствено решење за трајну изолацију од капиларне влаге старих грађевинских објеката са масивним зидовима методом пресецања, без угрожавања стабилности објекта. Патентирано решење доприноси квалитету живота и повећању енергетске ефикасности, а до сада је успешно примењено на преко 180 цркава и више стотина других објеката у Босни и Херцеговини, Мађарској

и Србији, што је одлична полазна основа за ширење тржишта примене на територији Европске уније, ради очувања и заштите културно-историјских, стамбених и других објеката. Стеван Оберкнежев је за патентирано решење добио више међународних и домаћих признања.

У категорији такмичења за истраживаче, препоручен је професор др. Милан Кекановић са Грађевинског факултета у Суботици, јер у области истраживања грађевинских материјала има око 20 проналазака, шест нових материјала и конструкција који су на тржишту, и бројна домаћа и међународна признања за иновације у области грађевинарства. Са проналаском јединствене роштиљно касетне међусупратне конструкције са армираним бетонским гредицама са конструкцијски уграђеним стиропором веће дебљине, која је заштићена једним европским патентом, решио је проблеме подједнако функционалне термоизолације грађевинских објеката у летњим и зимским условима, побољшане носивости конструкције за велике просторе и распоне и до 20м, и побољшане антивибрационе карактеристике што је нарочито пожељно и значајно у случају сеизмичких деловања. Овај проналазак

је тестиран у референтним институтима у Шпанији и Србији и комерцијализован је на регионалном тржишту, чиме доприноси побољшању квалитета живота и енергетској ефикасности грађевинских објеката.

У категорији такмичења за животно дело препоручен је др Милорад Митковић, професор на Медицинском факултету у Нишу, ортопедски хирург, и члан САНУ, јер је дао велики допринос у области ортопедске хирургије у којој има 44 проналаска уз бројна домаћа и међународна признања. Са проналаском високоподесивог спољног фиксатора скелета, који је заштићен са једним европским патентом, омогућио је најефикаснији метод у лечењу отворених и затворених прелома костију, продужења екстремитета и корекције деформитета костију. Проналасак је испитан у референтним установама у нашој земљи, Немачкој и Швајцарској. Помоћу спољног фиксатора скелета се дневно обави око 10 операција у различитим клиникама, а до сада је примењен на преко 25.000 пацијената у Европи, Азији и Америци. Тиме се доприноси побољшању квалитета живота збринутих пацијената, и спасавају се животи политрауматизованих пацијената који могу да ходају непосредно након обављене операције.

Експонати наведених патената су изложени у холу Завода за интелектуалну својину. ■

Србија на клацкалицы иновативности

Према последњем извештају Глобалног индекса иновативности који рангира земље по њиховом капацитету иновативности и успешности иновација, Србија је у прошлој години заузела 65. позицију од 128 земаља. У последње три године није направљен значајан помак у погледу позиције (67. место у 2014, односно 63. место у 2015. години), док се индекс иновативности креће углавном испод цифре 37. Извештај припремају универзитет Корнел, INSEAD и Светска организација за интелектуалну својину, а анализа се заснива на бројним изворима, укључујући податке Светске банке и Светског економског форума.

Распоред првих десет земаља једва да се и мењао у протеклом петогодишњем периоду, тако да Швајцарска чврсто држи прву позицију, а следе Шведска, Велика Британија, САД и Финска. Међутим, прошле године се коначно у групу првих 25 земаља на листи пробила и једна земља из категорије земаља са умереним приходима - Кина.

Позиција	Држава	Индекс иновативности
1.	Швајцарска	66,28
2.	Шведска	63,57
3.	В. Британија	61,93
4.	САД	61,40
5.	Финска	59,90
6.	Сингапур	59,16
7.	Ирска	59,03
8.	Данска	58,45
9.	Холандија	58,29
10.	Немачка	57,94
63.	Колумбија	34,16
64.	Грузија	33,86
65.	Србија	33,75
66.	Индија	33,61
67.	Кувајт	33,61

Позиције Србије према појединачним показатељима Глобалног индекса конкурентности:

* PPP = паритет куповне моћи (енг. Purchasing Power Parity)

Према главних 7 показатеља (институције, људски капитал и истраживање, инфраструктура, софистицираност тржишта, софистицираност пословања, производи знања и технологија, производи креативног рада), Србија се не истиче ни по доброј ни по лошој позицији (ако изузмемо показатељ софистицираности тржишта који обухвата заштиту малих инвеститора, ниво тржишне капитализације, улагања ризичног капитала и друге индикаторе, где заузима незавидно 109. место). Појединачни показатељи показују значајне разлике у покретачима иновативности Србије. Остварена је задовољавајућа 44. позиција код показатеља броја домаћих патентних пријава и броја РСТ пријава резидената у односу на паритет куповне моћи. Међутим, када видимо да се Србија котира високо по броју научних и техничких публикација у односу на паритет куповне моћи, налазећи се чак на 8. месту, може се доћи до закључка да патентирање и даље није кључни продукт научно-истраживачког рада. Да постоји значајан простор за повећање патентних пријава говори и податак да по уделу дипломираних студената у

инжењерским дисциплинама према укупном броју дипломираних студената Србија заузима високу 21. позицију. Ниво сарадње универзитета и привреде у области истраживања није повољно оцењен, те се ту Србија нашла на ниском 89. месту. Са друге стране, по уделу БДП-а који се издваја за истраживање и развој, Србија је на двоструко вишој позицији и заузима 44. место. Имајући у виду стратешко опредељење Србије за даље увећање улагања у истраживање и развој, овде се може очекивати и бољи пласман у наредном периоду.

Уопштено гледано, позиција Србије се може и мора унапредити у бројним наведеним областима. Када овим подацима додамо и последњи извештај Глобалног индекса конкурентности који издаје Светски економски форум, по којем Србија заузима 90. место од укупно 138 земаља, јасно је да Србија мора улагати у даљи развој иновативности и конкурентности привреде. Увид у одређене ниске позиције које ови извештаји омогућавају дају нам путоказ на критичним тачкама којима би требало посветити пажњу. ■

Наташа Миловановић, начелник Одељења за машинство, електротехнику и општу технику
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Брошура „Бавите се истраживањем? Размишљајте о патентима“

Универзитети и научно-истраживачке организације имају важну улогу у развоју друштва кроз истраживања која резултују новим технологијама, производима и услугама. Иако је у последњих неколико година забележен раст патентних пријава из ових организација, патенти још увек нису препознати као мерило резултата. Како би помогао истраживачима да на прави начин остваре добит од својих истраживања, Европски завод за патенте издао је брошуру „Бавите се истраживањем? Размишљајте о патентима“.

Ова брошура даје преглед начина на које истраживачи могу да користе патенте, нпр. као извор информација, као меру сопственог успеха и као значајно средство које доприноси економском развоју. У брошури су посебно обрађена питања и дилеме из области патентне заштите, са којима се истраживачи сусрећу у свакодневном раду.

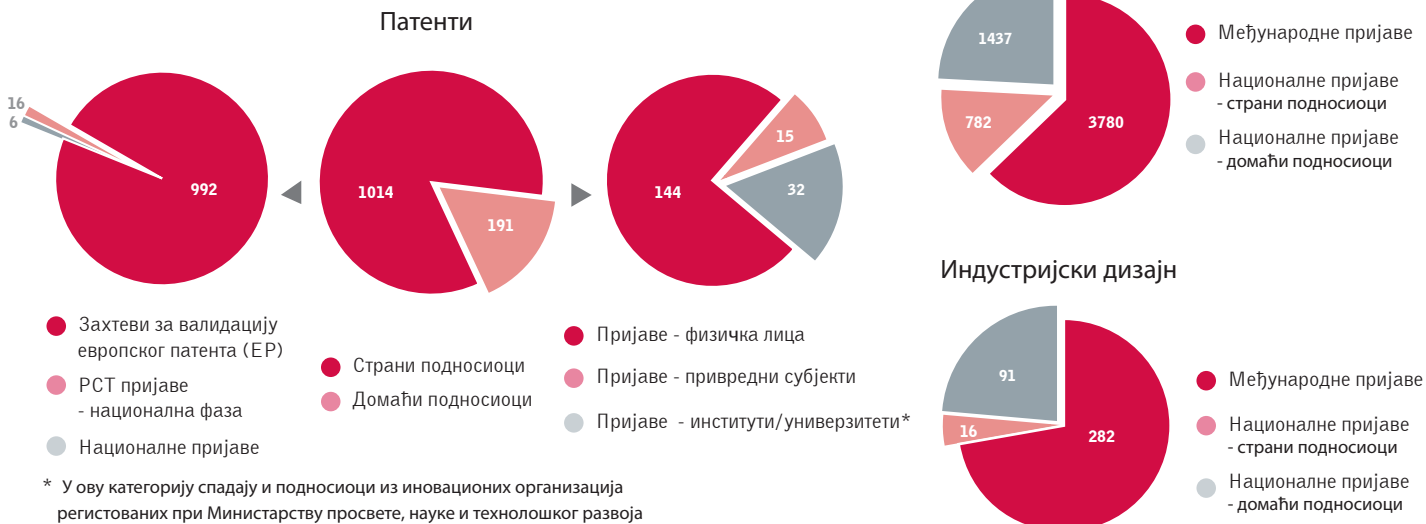
Једно од таквих питања је и питање да ли резултате истраживања треба одмах објављивати као радове или их треба прво патентирати. До сада се рад истраживача и института често ценио само на основу објављених научних радова. Због тога је објава радова сматрана важнијом од подношења пријаве патента. Међутим комбиновање патентирања и објављивања радова се у пракси показало као добро решење, јер истраживачи могу да остваре корист од обе активности. На основу квалитета свог објављеног рада, могу бити признати на академском нивоу, а на основу патената могу остварити економску добит. Изузетно је важно на самом почетку истраживачког пројекта размотрити да ли постоји интерес за заштиту проналазача који је резултат пројекта, као и на који начин патентне информације могу бити од користи за пројекат. Одлуке о патентирању донете у раној фази могу утицати на приступ који ће истраживачи имати према новом пројекту, као и на дугорочну вредност

пројекта. Поред тога, у брошури се могу наћи и информације о важности очувања поверљивости у фази до подношења пријаве патента, значају уређивања питања права на подношење пријаве патента, чувању лабораторијских свезака и значају пројектних уговора. У брошури су представљени и недавни финалисти и победници такмичења Европског завода за патенте, за проналазаче у категорији „Истраживање“. Такође, дати су и примери успешних, универзитетских spin-out компанија као и линкови ка додатним информацијама и материјалима за обуку који су доступни на интернету.

Брошура „Бавите се истраживањем? Размишљајте о патентима“ је доступна и на српском језику, а у електронској форми може се преузети са интернет странице Завода за интелектуалну својину, на адреси www.zis.gov.rs. ■

Даниела Златић-Шутић, руководилац Центра за едукацију и информисање
Завод за интелектуалну својину Републике Србије

Статистика пријава права индустријске својине Јануар - децембар 2016.

У 2016. поднета је и 61 пријава малих патената, 20 захтева за признање сертификата о додатној заштити лекова (19) и средстава за заштиту биља (1). Домаћи подносиоци су поднели Заводу као заводу примаоцу 15 пријава за међународну заштиту проналазака путем РСТ руте, 21 пријаву за међународну заштиту дизајна путем Хашког система и 238 захтева за међународну заштиту жига путем Мадридског система.

У току протекле године поднета су 4 захтева за установљење ознаке географског порекла. Поднета је 231 пријава Заводу за уношење у евиденцију и депоновање ауторских дела и предмета сродних права.

Новости

Потписан споразум о сарадњи између српског и белоруског завода за интелектуалну својину

У Београду је 24. јануара 2017. године потписан споразум о сарадњи између Завода за интелектуалну својину Републике Србије и Завода за интелектуалну својину Републике Белорусије. Споразум су потписали Владимир Марић, в. д. директора Завода за интелектуалну својину Републике Србије, и Алиаксеј Баидак, заменик директора Завода за интелектуалну својину Белорусије. Потписивањем споразума уговорне стране су се обавезале да ће даље унапређивати међусобну сарадњу у области интелектуалне својине, пре свега кроз размену добре праксе у поступцима заштите индустријске својине и ауторског права и кроз размену знања и искустава у вези са активностима које су усмерене на подизање свести о значају интелектуалне својине.

У фебруару одржано више семинара на тему интелектуалне својине

Стручњаци Завода су током фебруара одржали више семинара о интелектуалној својини за различите кориснике система интелектуалне својине у Србији. У Пожаревцу је 21. фебруара одржан семинар у организацији Привредне коморе Србије, Регионалне привредне коморе Браничевског и Подунавског управног округа и Завода за интелектуалну својину Републике Србије, ради подршке пољопривредним произвођачима у циљу заштите својих производа и услуга правима интелектуалне својине. Овом семинару су присуствовали пољопривредни и други произвођачи који желе да заштите своје иновативне или традиционалне производе или услуге, у циљу боље тржишне позиционираниости у овој грани индустрије. Истог дана је у Научном институту за прехранбене технологије у Новом Саду одржан семинар о заштити проналазачка патентом у области прехранбене технологије. Осим уводног дела о патентном систему, који је поред услова за заштиту проналазачка патентом обухватио и делове патентне пријаве као и националну и међународну заштиту патентом, запослени у Научном институту за прехранбене технологије су се упознали са примерима пријава патената које се односе на прехранбене производе и поступке за њихово добијање, као и са примерима везаним за медицинску употребу. У просторијама ПКС – РПК Зрењанин је 28. фебруара одржан семинар под називом „Развој иновативног производа с аспекта права интелектуалне својине“. Наведеном семинару је присуствовало више од двадесет учесника, међу којима је највише било представника привреде, који су слушали предавања о значају заштите и правилног коришћења интелектуалне својине уз бројне примере из праксе.

Едукативно
Информативни
Центар

Завод за интелектуалну својину Републике Србије, Кнегиње Љубице 5, 11 000 Београд;

телефон: (+381 11) 202 58 00; www.zis.gov.rs

• в. д. директора: мр Владимир Марић • уредник: др Никола Радовановић

• техничка обрада: Драгана Томић Стојиљковић • контакт e-mail: info.EIC@zis.gov.rs

Завод за
интелектуалну својину
Републике Србије